СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 116. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 20-го травня 1938. No. 116. Jersey City, N. J., Friday, May 20, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВПЛИВ ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКИХ ВИБОРІВ НА „НОВИЙ РОЗДІЛ"

ВАШИНГТОН. — Правибори в стейті Пенсилвенія, в яких вийшли кандидатами на ґубернатора і сенатора не ті люди, що їх одобрила теперішня адміністрація, зажурили політиків „нового розділу". Це матиме відемний вплив на дальшу політику уряду. Бо хоч теперішній ґубернатор Пенсилвенії, Ерл, був досі виразним прихильником політики „нового розділу", то після того, як Фарлі поручав Томаса Кенедія, вибранця К.П.О., на те становище, Ерл правдоподібно змінив своє відношення до „нового розділу". Ці вибори дали також доказ, що вибори не дуже числяться з порадами з Вашингтону. Кажуть, що проґра прихильників „нового розділу" матиме поганий вплив на ухвалення законопроектів: реорганізаційного й годин праці та заплат. Републиканці з приводу цього затирають руки і твердять, що на виборах в осени вони здобудуть більшість. Знаменне те, що вже в правиборах вони разом дістали більше голосів ніж кандидати демократів.

ПОТРЕБА ЗГОДИ В РОБІТНИЧИХ РЯДАХ.

НЮ ЙОРК. — Предсідник юнії кравців жіночих уборів, Давид Дубінскі, сказав, що причиною такого висліду в пенсилвенійських правиборах є це, що робітники розбиті на два ворожі табори: на Федерацію Праці і Комітет Промислової Орґанізації. Томас Кенеді був вибранцем Джана Луїса, предсідника К.О.П. Члени А.Ф.П. дістали були приказ голосувати проти нього. Через те він перепав. Дубінскі заявляв, що в рядах американського робітництва мусить прийти до згоди, бо інакше користатимуть з цього якісь інші люди. Подібне бажання висловила в своїй телеґрамі до конвенції американських професіоналістів секретарка праці, пані Перкінс. Вона притім додала, що є всякі познаки, що до згоди в робітничих рядах таки прийде.

ВОЛЕС ВИСТУПАЄ ПРОТИ СУДІВ.

ВАШИНГТОН. — Секретар хліборобства, Волес, вистрілив першу „бомбу", яка є початком боротьби адміністрації з судівництвом. Волес сказав, що судя від якогось часу все більше втручуються до справ адміністрації і багато розпорядків адміністрації вважають „неконституційними". В той спосіб вони звязують руки адміністрації.

ДОСЛІДЖУЮТЬ АДМІНІСТРАЦІЮ ГЕЙҐА.

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Комінґс заявив, що його департамент уже від двох тижнів веде слідство в справі адміністрації посадника Джерзі Сити, Гейґа, чи часом його адміністрація в насильний спосіб не перешкоджує людям висказувати свої політичні думки. Комінґса не говорив, на чиє зажалення він це робить. Та догадуються, що він це робить на зажалення соціялістичного діяча Нормана Томаса, якого на приказ Гейґа поліція викинула з Джерзі Сити і не дала йому виголосити політичної промови.

ЗНИК СВІДОК У ШПИГУНСЬКІЙ АФЕРІ.

НЮ ЙОРК. — Десь зник лікар Іґнац Ґрібль, німецького походження, якого американська поліція вважає головним свідком у німецькій шпигунській афері в Америці. Колись Ґрідль був у звязку зо шпигунством арештованими. Але згодом його випустили. Він навіть пізніше поміг поліції розкрити іншу шпигунську аферу. Тепер дехто припускає, що його самі шпигуни спрятали, бо боялися, щоб він не висказав усього, що знав.

ЛІТАК УПАВ У ВОДУ.

НЮ ЙОРК. — Недалеко Ню Йорку впав до моря літак і відразу занурився 20 стіп під воду. В ньому були пять пільотів. Вони якось видобулися з кабіни літака і виплили на поверхню, де їх підняв рятунковий човен.

ОБСТАЄ ЗА СВОЇМИ.

НЮ ЙОРК. — Президент дільниці Манґетен, Ізаакс, що той сам, що поставив біля себе комуністичного діяча Ґерсона, давши йому в уряді високу посаду, тепер станув в обороні джерзісітського рабина Пльоткіна, якого самі жиди назвали „червоним аґітатором". Ізаакс накинувся на тих жидів, що виступили проти Пльоткіна, і сказав, що вони через те зраджують свій жидівський нарід.

ГУВЕР ПРО ВИХОВАННЯ ХЛОПЦІВ.

МИЛВОКІ. — Бувший президент Гувер виголосив промову, в якій сказав, що фашистівські держави зачинають учити хлопців від сімох років життя, щоб зробити їх добрими фашистами. Коли ми хочемо зробити во своїх молодих поколінь добрих демократів, то мусимо таксамо заране вчити їх про демократію.

ЧИ ДЛЯ МИРУ?

На летничому майдані Мичела, на Лонґ Айленді, знаходиться цей склад великих летничих бомб американської армії. Армія подала цю фотоґрафію до публичного вжитку на доказ, що за останні часи летнича служба американської армії та озброєння краю поступили значно вперед. На образку сержант Коваче переводить інспекцію бомб.

ТВЕРЕЗІ ГОЛОСИ СЕРЕД ЛІКАРІВ.

На конвенції лікарів зо стейту Ню Джерзі, що відбулася в Атлантик Ситі, д-р Томас Луїс сказав, що лікарі мусять годитися на те, щоб орґанізувати медичну службу та в той спосіб зробити її приступною для найширшого загалу. Бо коли цього самі лікарі не зроблять, то можуть бути певні, що медичну службу перебере держава.

СКАСУВАННЯ „КЛЯКИ" В ОПЕРІ В ВІДНІ.

Дирекція віденської Опери повідомила членів Опери, що „кляка" заборонена, як суперечна нац.-соціялістичним засадам. Річ у тому, що були там окремі платні фахівці для оплескування акторів і сцен. В Опері був навіть „шеф кляки". Тепер його — до речі, жида — звільнили.

„ПРИРІСТ НАСЕЛЕННЯ — НА ПРИКАЗ СТАЛІНА".

Начальник центрального статистичного уряду, Савтін, обговорюючи підготову до нового спису населення в січні 1939 р., заявив, що „вороги народу" зменшили число населення при загальнім списі населення 1937 р. Число населення було нижче, ніж уряд передбачував. Тепер основою загального спису населення СССР будуть „управнені до голосування", себто громадяни від 18 р. життя. На приказ Сталіна новий загальний спис населення має виказати великий приріст населення СССР, хоч у дійсності внаслідок голоду, розстрілів і заслань число населення в СССР зменшилося більше ніж на 20 міліонів.

ДВІ ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ.

Між Ґалацом і Білгородом (Акерманом) поїзд наїхав на автобус. У катастрофі згинуло 7 осіб, 21 важко ранених. Крім того під Яссами товаровий поїзд зударився з ваґоном моторового поїзду. 10 осіб ранених.

МАТУШКА ПОВИСНЕ НА ШИБЕНИЦІ.

Незабаром вирішиться доля Матушки, що спричинив залізничу катастрофу під Бія-Торбаль, підчас якої згинули 23 особи. Його засудив мадярський суд на кару смерти, але присуду не можна було виконати, бо Австрія згодилася видати Матушку мадярській владі під умовою, що він не може повиснути на шибениці. Тепер по прилученні Австрії до Німеччини Матушка повисне на шибениці, якщо реґент Горті не помилує його. Останні вісті доносять, що Горті Матушку помилував, замінивши кару смерти на кару досмертної вязниці.

ВІДІБРАЛИ ЦЕРКВУ НА ПОЛІССІ.

На доручення поліського воєводи адміністраційна влада передала замкнену від кількох років церкву у Вістичах, пов. Берестя, польському парохові з Чернівчиць на костел. Польська преса запевняє, що згадана церква у Вістичах належала до 1864 р. до оо. цистерсів, коли то царський уряд сконфіскував костел і перемінив його на православну церкву.

ПОВНА ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ У СССР.

„Комсомольская Правда" нарікає, що ні батьки, ні школи, ні комісаріят освіти не звертають уваги на виховання дітей, які є простаками і розбишаками. Дітям продають горівку і папіроски. Здеморалізовані діти втікають на вулицю, де займаються розбишацтвом.

ЗГОРІЛА ВЕЛИКА ЦЕРКВА В ЧАСІ БОГОСЛУЖЕННЯ.

В часі богослужения в неділю (на латинський Великдень) вибухла пожежа в церкві у Ст. Єн дес Монтс у Квебеку. Священикам удалося вирятувати Найсвятіші Тайни, а парохіяни, приявні на богослуженні, разом з пожарниками добровольцями винесли з горіючої церкви три мармурові престоли. Будова церкви коштувала коло $350,000.

МАТИ Й ДОНЬКА ЗГОРІЛИ В ПОЛУМЮ.

В Боберці під Туркою вогонь знищив дім і господарські будинки Миколи Славича. В огні згинула 28-літня Катерина Славич і її 3-літня донька Анна. Три особи тяжко попечені. Згоріли також 4 штуки худоби й 8 овець.

КАЧКИ ЗАДЗЬОБАЛИ ЛИСА.

В Данії трапилася недавно голодному лисові така пригода: На одному озері відпочивало стадо диких качок. Побачив це лис і хотів поживитися смачним мясом качок. А че він знав, що „гора до Магомета не прийде" й поплив тихо в сторону качок. Та заки він доплив до них, качки, замісць відлетіти, цілим стадом кинулися на лиса й дзьобали його в очі, вуха й куди попало. Лис ледви доплив до берега й там здох.

ЧОРНА БІРЖА У МОСКВІ.

Большевицька преса нарікає, що в останньому часі намножилося надто багато спекулянтів у Донбасі, які перепродують одіння. Міліція ніяк не може собі дати ради зо спекулянтами і закликає до боротьби населення. Причиною успіхів спекулянтів є великий голод населення на одіння, що не може купити його в державних крамницях навіть за найвищу ціну. У Москві і Ленінграді ҐПУ арештувало коло 3,000 осіб під закидом тайної торговлі предметами першої потреби. В арештованих знайшли значні запаси товарів. Слідство виявило, що в Москві існувала т. зв. чорна біржа в помешканні одного з вищих урядовців комісаріяту внутрішньої торговлі. Трансакції на чорній біржі доходили до великих сум. Чорна товарова біржа вдержувала взаємини з тайними приватними купцями в інших містах СССР. Ціни предметів першої потреби, що їх устійнювали на чорній біржі, були вищі майже на 200% від урядових цін.

„ДІЛО" ПРО РОЗВЯЗАННЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК

ЛЬВІВ. — Щоденник „Діло" з 8. травня ц. р. появився з двома величезними білими плямами. Між іншим сконфісковано цілу вступну статтю, яка була дуже довга. Сконфісковано навіть заголовок. Можна тільки догадуватися, що це була стаття про розвязання Союзу Українок. Побіч статті подано короткий зміст розпорядку городського старости у Львові з 6. травня 1938 р. про припинення діяльности центрального товариства „Союз Українок". Розпорядок в оріґіналі має повні 4 сторінки друку.

Що закидають Союзові Українок.

Польська влада подає у мотивах завішення те, що Союз Українок мав звязки з українськими національними установами, як „Маслосоюз", „Сільський Господар" та інші. Це є головна провина СУ. Дальші провини такі: видвигання справи бл. п. Ольги Басарабової в рр. 1924—1925 на терені Міжнародньої Жіночої Ради (якої до речі, Союз Українок не є членом і в якої конґресах ніколи участи не брав), приступлення часописів Союзу Українок до пресового порозуміння та деякі статті в журналі „Жінка", що відносилися неґативно до авторів і прихильників т. зв. нормалізаційної політики.

Дальші репресії.

„Діло" подає, що в часі, коли пише повищу новинку, одержує телефонічне повідомлення, що відбувається ревізія в домівці централі Союзу Українок. Є також такі самі телефонічні повідомлення з провінції про ревізії у філіях СУ. Переведено також основні ревізії в домах голови СУ, Мілени Рудницької й заступниці голови, Олени Шепарович. Рівночасно припинено видавання двох часописів СУ: „Жінки" й „Українки".

КУРС ОРҐАНІЗАТОРОК СУ.

ЛЬВІВ. — Дня 1. травня відбулося в домівці централі Союзу Українок закінчення курсу орґанізаторок та інструкторок СУ, що тревав три місяці. Іспит здали 22 учасниці, які тепер можуть стати орґанізаторками й інструкторками по філіях і кружках СУ.

СВЯТОКРАДСТВО.

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 96) подає з Перемишлян: Дня 2 травня сталася в місті нечувана подія. Хтось позабирав березові хрести з могил полеглих українських стрільців і тих хрестів не можна віднайти. Це тим характеристичніше, що доносять з ріжних сіл Перемишлянщини, що й там сталися такі святокрадства. Повідомлено про це поліцію, але вона якось не квапиться робити доходження. Та й пощо? Адже не тяжко догадатись, хто то допустився отих „геройських" діл.

ЗА „ПОСОБІЯМИ" В ЛОНДОНІ, А НЕ В МОСКВІ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що до Лондону приїхав „русский" панотець із Закарпаття, о. Михаїл Турчманович, щоб збирати гроші між російськими імігрантами, а також англійцями, на памятник російським жовнірам, що впали в Карпатах в часі світової війни. Отець Турчманович відзивається в імені „русских" із Закарпаття, а далі від „акою пяті міліонов русскіх в Польщі", та навіть від „около міліона русскіх людей в Соєдінньонних Штатах". Він голосить, що всі ті „русскіє" є за те, щоб від „Попрада до Владивостока" була „єдиная великая русская земля". Укбюро цікаве, чи такі „хождения", як о. Турчмановича, не мають часами що спільного з теперішніми політичними клопотами Чехословаччини.

ЙДЕ ДО ЗАГОСТРЕННЯ.

ВАРШАВА. — Польська преса признає, що знову щось попсувалося в польсько-литовськім замиренні. Литва таки далі помістила в своїй новій конституції, що її столицею є місто Вильно, що є під Польщею. Польський уряд запротестував проти цього.

ПОГОЛОСКА ПРО АРЕШТ КОСЬОРА.

ПАРИЖ. — З Москви доносять, що таки арештовано Станислава Косьора, одного з найвизначніших большевиків старої ґвардії. Це той, що в 1918 р. проливав кров в Україні, щоб її підбити Москві. Це той, що нищив Україну від 1928 року як всемогучий секретар Центрального Комітету української комуністичної партії, за що добився авансу і став у 1930 р. членом Політбюра та президії Центрального Виконавчого Комітету. В останніх часах був він членом Верховної Ради СССР та займав іще інші найвищі уряди.

БІЛЯНС НЕ ДОПИСУЄ.

ВАРШАВА.—Білянс польської заграничної торговлі за квітень не дописав. Привезено до Польщі на 20 міліонів злотих більше товарів, ніж їх вивезено.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА УКРАЇНСЬКУ ЖІНКУ

Українська зорґанізована жінка стала для наших ворогів великою небезпекою. І тим треба собі пояснити те, що діється тепер на українських землях під Польщею, коли мати на увазі польський наступ на Союз Українок.

Не знаємо найновіших подробиць щодо цього наступу. Бо знаємо тільки те, що подали кореспондент американського часопису й новинка з „Діла". Зате знаємо добре, що від довгих років польська влада робила всі можливі перешкоди, щоб не дати українському жіноцтву в краю ввійти в тісніші звязки зо світовим жіноцтвом, з міжнародніми жіночими орґанізаціями. Знаємо, що польська влада відмовляла українським делеґаткам, а зокрема голові Союзу Українок, Мілені Рудницькій, пашпортів на виїзд на міжнародні жіночі конґреси. Знаємо далі, що польські делеґатки, що брали участь у міжнародніх жіночих конґресах, завжди оспорювали право українських жінок із західньо-українських земель, що тепер є під Польщею, на самостійне представництво українського жіноцтва.

Далі знаємо і ті величезні перешкоди, які ставить польська влада при орґанізуванні кружків Союзу Українок, чи влаштовуванні Днів Української Селянки і тим подібних жіночих маніфестацій. Та тепер доносить наша й американська преса вже про найтяжчий удар: про закриття головної канцелярії Союзу Українок у Львові та про заказ видавати орґани Союзу Українок, журнали: „Жінка" й „Українка".

Польська влада не така дурна, щоб не знала, що такі заборони відібються відгомоном у світі, що вони можливо дійдуть до парляментів чужих держав і до міжнародніх жіночих орґанізацій та що вони викличуть протести з боку жіноцтва чужих народів. Та всетаки Польща така засліплена у своїй ненависті до українства, що не звертає на те все уваги. А йде, хоч і варварським шляхом, а таки йде, на знищення всього того, в чім проявляється українська сила. Поки український жіночий рух був кволий, то польська влада ще його сяк-так толерувала. Але як Союз Українок втягнув у зорґанізувані жіночі ряди понад 40 тисяч українських жінок і як те жіноцтво освідомив і до народньої праці запалив, то тоді взялася польська влада за крайній засіб: знищити його за одним махом. Ось тим можна собі вияснити опечатання головної канцелярії Союзу Українок і заборону видавати ті жіночі журнали, що несли світло під селянські стріхи і кристалізували світогляд та характер українських жінок з вищою освітою.

Та цей новий польський наступ є надзвичайно великим признанням для української жінки. Таким, яким вона повинна гордитись. Бо отсе ворог визнав, що українська зорґанізована жінка це та українська велика сила, при помочі якої живе й розвивається Українська Державницька Ідея.

ЗМІНИ НА ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ

Від часу до часу вже від низки літ повторялися чутки про димісію волинського воєводи Генрика Юзефского. Отже коли тому кілька тижнів знову ця чутка повторилася, ми не няли їй віри, як і чуткам попереднім на туж тему: заміцно бо сидів волинський воєвода на своюму „троні"! Та чутка справдилася. І ось тепер часописи підводять підсумки кількалітньої діяльности димісіонованого віцекороля північно-східніх „кресів" Польщі.

Юзефскі походить з України. Підчас маршу Петлюри-Пілсудского на Київ був він віцеміністром у кабінеті УНР. По травневім перевороті Пілсудского став волинським воєводою. Коли тепер пішов, то тому, — як пояснюють одні — що „задерся" з всесильними тепер на західній Волині військовими кругами, або тому, — як пояснюють другі — що мав одну прикру аферу чисто особистого характеру. А треті приписують його димісію чимраз дужчим впливам польської націонал-демократії, або вшехполяків.

Яку політику провадив Юзефскі на західній Волині? Отже його ідеєю було передусім **поглибити**, як лиш можна, **сокальський кордон.** Позмозі не допустити на західню Волинь галицько-українських впливів. Галичина по століттях приналежности до давньої Річи Посполитої, по десятьліттях упертої боротьби з польською перевагою за небіжки Австрії, нарешті по збройнім конфлікті 1918—19 р. зберегла в своїм загалі неприхильне наставлення до новоповсталої на цих землях польської держави.

Не дати цьому неприхильному, часто просто ворожому наставленню передістатися через сокальський кордон на західню Волинь — це була головна мета політики Юзефского. Тому то він **покасував усі нитки, що лучили Волинь з Галичиною.** Понищив залежні від галицького українського Союзу Ревізійного кооперативи на Волині; понищив кружки Рідної Школи, кружки Союзу Українок, Просвіти, що стояли під впливом львівської Просвіти, і т. д. Унеможливлював усяку пенетрацію галицько - українського елементу на Волинь — чи то були кандидати на соймових послів, учителі, кооператори, адвокатські конципенти, лікарі, чи просто галицько - українська преса. Про те, як місцева влада на Волині конфіскувала дозволені цензурою в Галичині українські календарі, як посилки з українськими часописами і журналами „пропадали" на Волині, — про це оповідають томи ґазетних статтей, зажалень і соймових інтерпеляцій... Але всеж таки Волинь — це був український край. Знищитиж зовсім українське життя годі було. Треба було братися за інший спосіб — **большевицький.** Таж большевики навіть спершу створили були українські сельбуди й українську (большевицьку) пресу в Україні і навіть КБ (б) У в Україні... Отсю то політику большевиків узяв собі за зразок Юзефскі. Він на місці закритих Просвіт потворив Рідні Хати; замісць закритих кооператив створив утраквістичні „районувки"; замісць галицько - української преси створив ріжні „Українські Ниви", „Волинські Слова" і „Сонечка", де як у СССР Сталіна — славлено Мосціцкого і Пілсудского та пропаґовано „співжиття братніх народів". А по селах заснував польсько-українські „кулка млодзежи вейскей" і т. п.

Це була політика „українізації", подібна до тої, яку колись, щоб зловити хахла, провадили большевики в Україні. Отже давали населенню в українській формі (від якої не можна було покищо відступити) чужий зміст і приеднували його для нової держави. А на чолі всіх отих „українських" установ поставив він ВУО (Вол. Укр. Обеднання), що мало своїх, назначених воєводою, діячів і послів (П. Певний, С. Тимошенко, О. Ковалевський, Скрипник і інші).

Якіж були **підсумки тої політики?** Підсумки були такі, що — як це стверджує навіть польська преса — коли би були поляки допустили галичан на Волинь, то й тоді ворожі до польскости настрої не зробилиб на Волині таких прудких поступів, як тепер — під еґідою „ізоляційної" політики Юзефского. „Українство" Юзефского, що йшло вкупі з кольонізацією і винародовленням (на Волині вже майже нема початкових українських шкіл), викликало явно вороже відношення. Зачав ширитися не тільки український націоналізм, але й комунізм. Масові процеси проходили один за одним. Політика воєводи скінчилася повним фіяском. Перекопування сокальського кордону нічого не помогло...

Мабуть отсе, усім уже ясне, фіяско цеї політики було головною причиною димісії воєводи. Який курс політики принесе новий воєвода, Гавке-Новак, м. і. приятель Юзефского і близький співробітник бувшого міністра Перацкого, ще не знати. Та для нас це означає тільки нову спробу нового наступу на пробуджене українське життя.

ЯК МИ СТАЛИ ХРИСТІЯНАМИ

(988—1938).

Рік 1938-мий багатий на роковини, ювилеї, свята. І століття викупу Шевченка з кріпацтва, і 70-ліття „Просвіти", і ще знайшлосяб два-три інші ювилеї.

Та зпоміж отих свиткувань, що їх у цьому році святкує наш нарід, на перше чільне місце вибивається велике і дуже рідке щодо змісту торжество. А саме **свято 950-ліття охрещення України.**

У 1938 році минає рівно 950 літ від тієї хвилини, коли то над Києвом, матірю всіх городів українських, засяяв у всій своїй величі й красі хрест — символ усього християнства і його великої, всеперемагаючої ідеї.

950 літ минає від тієї хвилини, коли то наші прапредки вийшли з поганства і, принявши хрест, увійшли в сімю культурних християнських народів тодішнього світу. Ось і ці роковини великі й многоважні щодо змісту, величні й далекосяглі щодо наслідків, роковини, над якими нам сьогодні треба трохи призадуматися.

У заранні 9. століття на землях східньої Европи великою масою розсілися були українські племена, щоб уже у другій половині того століття створити з себе сильну і могутню державу. Очевидна річ, що наші предки були поганами. Вони вірили в безліч божеств, поклонялися божкам, ідолам, сонцю й іншим силам природи. Не багаті й не зовсім ясні ці вістки, що відносяться до перших прояв української державности. Такі вони неясні, як і ті оповиті мрякою глибокої давнини часи, що в них зроджувалась ідея нашої держави. У всякому разі у 860 р. нашої історії зустрічаємося з іменами перших володарів наших земель — мабуть пришельців, **Аскольдом і Диром,** що потрапили заволодіти столицею цих земель, Києвом, і, підбивши під свою владу сумежні племена, стали першими володарями тодішньої України.

Та наскільки напівлеґендарні постаті завойовників Аскольда і Дира окриті серпанком незовсім розгаданої історії тих часів, то вже під кінець 9-го століття зустрічаємо першого дійсного князя, що володів на просторах давньої київської держави,—**Олега,** який вславився своїми походами на непокірливих деревлян, зрадливих греків, з якими підписав у 911 році договір — перший історичний документ взаємин нашої держави з сусідами та завойовницькими походами аж на далеке Каспійське море. Не менше войовничим від Олега показався його наступник, кн. **Ігор,** що теж відбував славні походи і на греків і на Каспій і на Закавказзя, щораз то поширюючи засяг і територію тодішньої української держави.

По його трагічній смерті (вмер, підступно вбитий деревлянами) на київськім престолі засіла його жінка — мудра, проворна й енерґійна княгиня **Ольга,** мати славного й хороброго князя **Святослава Завойовника,** що поклав великі заслуги коло поширення й закріплення української держави на сході Европи. Він був батьком князя **Володимира Великого,** подвижника Христової віри в Україні й сильного й могутнього самодержця всіх українських земель.

А тепер пригадаймо собі, як дійшло до охрещення України. Український літописець каже, що Христову правду в Україну приніс ніхто інший, а самий Христовий апостол **св. Андрей.** Він — як розказує літописець — за Божим надхнінням вийшов з учнями своїми на Дніпрові гори в околиці Києва й, захоплюючись чудовою красою українського краєвиду, відозвався до своїх учнів:

„Чи бачите ці гори? Глядіть, бо на тих горах засяє Божа благодать: тут повстане на них велике місто і Бог збудує в ньому багато церков".

Та Андрієве віщування це тільки переказ (леґенда). Колиж іде про справжні початки християнства в Україні, то треба ствердити, що вже перші володарі України, хоч спершу були поганими, зчасом охрестилися. Перекази кажуть, що вже Аскольд і Дир приняли хрест. Зовсім певно знаємо, що княгиня Ольга була християнка, і то ревна, але загалом панівною вірою в Україні було поганство. Щойно Ольжин внук, а Святославів син, князь Володимир, прозваний згодом Великим, довершив вікопомного діла: охрестив увесь український нарід і підчинив його Христовій церкві.

Щож його привело до цього великого діла?

Як могутній і славний монарх, кн. Володимир бачив і розумів, що ніяк йому оставатися при поганстві, коли всі культурні народи, що з ними сусідувала Україна, були вже охрещені. Він зрозумів, що в поганстві дальше тревати не може, бо поганство є ложною релігією. Вона не може піднести держави на вищий ступінь культури й поступу.

Крім того він увійшов у дуже близькі взаємини з наймогутнішою державою тодішнього світу, Грецією і, загадавши взяти собі за жінку дочку грецького цісаря, Анну, мусів приняти хрест.

Ця дуже великої ваги подія сталася у 988 році. Перший охрестився сам князь, за ним києвляни, а згодом і ввесь нарід. Хрещення відбулось у Дніпрі. Зникли всі поганські ідоли, кумирі й божки, пропало все, що поганське, а над Києвом у хвалі й величі заблискотів хрест.

950 літ минає цього року від тієї хвилини. Скільки то часу проминуло, скільки подій потрясло основами нашої церкви й нашого народу. Скільки то поколінь пережило за цей час. А проте ніщо не було в силі відмінити отого величнього акту: хрещення нашого народу.

Колиж тепер приходиться говорити про наслідки великого Володимирового діла, то не всилі ми осьтут, у невеличкій ґазетній статті, навіть застановитися як слід над цим.

Ми лише скажемо одне:

З хвилиною, коли ми охрестилися, ввійшли ми в справжню історію, стали жити як справжня нація, й від того часу аж по сьогодні ростемо й живемо, бо за нами велич традиції, велич і слава колись великої держави, бо за нами великий пропамятний акт хресту на нову віру, на нове історичне життя. — („Наш Прапор").

М. С-ин.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТЯЖКІ ЦЕГОЛКИ МАТЕРІЇ

З чого збудований всесвіт.

З яких елементарних частинок збудований увесь всесвіт? Земля, планети, сонце, крісла, доми, мряковини, звірі, люди та взагалі все, щонебудь нам у цій хвилині прийде на думку? На це, одно з найістотніших питань сучасна наука **знайшла відповідь.** Все повище згадане й усе інше збудоване з тих самих основних частинок матерії. Велитенська скаля ріжниць між згаданими тілами основується лише на ріжній скількості тих основних цеголок і на ріжному їх уложенні. Мрії альхемістів виглядають нам тепер здійснені.

Ще кілька літ тому думали, що є лише дві елементарні (основні) частинки матерії: **протон і електрон.** Здавалося тоді, що ця відповідь доволі умотивована та що вона оконечна. Та цей звичайний, незбитий (як тоді думали) вислід не видержав проби досвіду. За кілька останніх літ скількість матеріяльних частинок, із яких сучасна фізика старається збудувати образ всесвіту, зросла затрівожуючо. Зпочатку зявилася нова елементарна частинка. Був це **невтрон.** Потім прийшла дальша: **позітрон.** Вкінці виринула нова концепція пятої з черги елементарної частинки, яку наука бере щораз поважніше, а саме **неутріна.** Після 30 літ, за які ми були певні, що існують лише дві основні частинки матерії, їх скількість зросла несподівано й нагло до чотирьох чи пак пятьох. Бо ні один із фізиків не сумнівається тепер, що крім двох давно відомих основних частинок (протон, електрон), існують дві дальші нововідкриті матеріяльні частинки, а саме невтрон і позітрон. Досвіди, що доказують їх існування, занадто переконливі. Сумніваються лише щодо існування неутріна. Фізики у своїх робітнях не зустрілися з існуванням цієї частинки „безпосередньо", так, як із іншими чотирма частинками. Неутрін усе ще є теоритичною фізикальною концепцією, що вможливлює нам краще зрозуміти гру сил у випадку промінетворчих сил. Коли спитаємо фізика, скільки є елементарних частинок матерії, відповість: чотири або пять, залежно від того, чи він прихильник чи теж противник теорії неутріна.

Та чи цей вислід уже оконечний? Чи не грозять нам нові несподіванки? Чи скількість елементарних частинок не є ще більша? Ми ще менше певні того, ніж тому 20 літ. Можливо, що є й інші невідомі досі для науки матеріяльні частинки.

Який жеж характер відомих нам досі елементарних частинок і як вони розділюють поміж собою ролі в будові матерії, в будові атомів тих вищих орґанізмів нашого матеріяльного світу? **Можемо поділити всі елементарні частинки на дві ґрупи.** До першої належать **тяжкі** частинки, до другої всі **легкі** частинки. Зачнім від першої ґрупи. Належать до неї дві елементарні частинки: **невтрон** і **протон.** Чомуж саме ті частинки називаємо тяжкими? Самособою, це означення дуже умовне. Маси тих частинок страшенно малесенькі в порівнянні з масами, які можемо означити нашими найчуткішими вагами. Знаємо, що це таке **один ґрам.** Це попросту маса якогось тягарця, що його кожний з нас мав нераз у руці. Та ось **уявім собі масу міліон міліонів разів меншу. І ще й тоді будемо все ще дуже далекі від маси одного протона або невтрона.** Мусимо собі уявити масу цю раз іще міліон міліонів поменшену, щоб дійти до елементарної маси **тяжкої частинки** матерії, себто до маси протона або невтрона. Іншими словами: уявіть собі масу одного ґрама поділену стільки разів, що мусимо висловити скількість тих поділів цілим числом, що має 24 цифри, а одержимо поняття (коли взагалі такі числа мають якунебудь вимову) про масу одного протона або невтрона.

Насувається питання: **Коли маса тих елементарних частинок така малесенька, чому ми назвали їх тяжкими?** Тому, бо протон або невтрон є ще яких 2,000 (дві тисячі) разів тяжчий від інших двох матеріяльних частинок, а саме **електрону** або **позитрону.** Щоби значіння цього факту краще зрозуміти, вернімся до нашого прикладу з одноґрамовим тягарцем. Він, як усяка матерія, є збірищем елементарних частинок. Уявім собі, що якась чужа й недосліджена сила вдерлась у нутро атомів і обдерла їх із електронів, отже з їх легких матеріяльних частнок. Зміна маси буде тоді мінімальна, хоч величезна булаб зміна всяких інших прикмет нашого тягарця. Такий обдертий з електронів ґрамовий тягарець змінив би основно всі свої фізикальні прикмети, за винятком одної: не змінив би своєї маси. Вона дуже, дуже незначно змінилась би. За масу тіл, що всюди у всесвіті окружають нас, є відповідальні передовсім ті тяжкі елементарні частинки матерії, а саме протони й невтрони.

Питаємося: **яка є ріжниця між протонами й невтронами?** Маса це та прикмета, що їх лучить. Обі мають (дуже приблизно) однакові маси. Ріжниці є маленькі, тому можемо про них забути та сказати: маси протону й невтрону є однакові. Одначе є **прикмета, що відріжняє основно одну з тих частинок від другої. Це електричне напряження.** Невтрон є невтральний і не має електричного напряження. Протон має електричне напряження, т. зв. елементарне **додатне** напряження. Воно зникаючо мале в порівнянні з тими напряженнями, з якими стрічаємося в безпосередніх досвідах. Факт, що **довкола протона є електричне поле, а нема його довкола невтрона,** є найістотнішою ріжницею між тими двома елементарними частинками. Ця прикмета протону дає нам змогу ствердити його існування. Завдяки дуже помисловому приладові, званому камерою Вільсона, можна попросту слідкувати та фотоґрафувати шляхи протонів, можна досліджувати їх відхили в електричних і маґнетних полях. Такі досвіди дозволили нам саме визначити масу й напряження протона. Зате пізнати, експериментально дослідити прикмети невтрона було завдання без порівняння трудніше. Тому, що невтрон не має електричного напряження, є він чимсь дуже тяжко схопним для досвідника, так, що й досі пізнаємо його існування посередньо, завдяки ділачням більше скомплікованого характеру, ніж у випадку протона.

Перейдім на хвилину до вищих складників матерії, від елементарних частинок до більше скомплікованих орґанізмів, до **атомів.** Все і всюди, де лише хто писав про атоми при нагоді дослідів сучасної фізики, провірював ті атоми з планетарним укладом (сузірям). Тяжке **сонце того укладу** це **атомове ядро.** У цьому порівнянні **сонце (ядро) це збірище елементарних тяжких частинок,** себто невтронів і протонів, а **планети це елементарні легкі частинки,** що кружляють довкола ядра, себто електрони. Елементарні тяжкі частинки є лише в атомовім ядрі в найтяжчій і найцентральнішій частині атому. Повторюючи попередню завваґу, моглиб ми сказати: Колиб ми обдерли атоми з електронів (планетарні уклади з планет), а оставилиб лише ядра, змінилиб дуже значно всі фізикальні прикмети тих тіл, за винятком одинокої маси. Вона змінилась би лише незначно, бо маса тіл сконцентрована в ядрі, збудованім із тяжких елементарних цеголок матерії, себто з протонів і невтронів.

По відпустці.

— Чи ви були в Черчі?
— Був.
— А в Ямній?
— Був.
— Ну, і де було краще?
— Не знаю, бо кожним разом була зо мною жінка.

З ДНЯ

ДОБРІ РОДИЧІ.

Не всі добрі родичі є направду добрі, коли брати під увагу будучність їх дітей. Дуже часто буває так, що ті родичі, котрі були дуже добрі для дітей замолоду, на далеку мету показуються недобрими. Бо коли вони дитині в раннім віці старалися всіми способами догодити, вони ту дитину так зіпсували, що коли вона виросла, то стала нездатна до життя. Їй не хочеться працювати, вона невитревала. Чимнебудь знеохочується і нарікає на цілий світ. Дуже часто нарікає таки на тих „добрих" родичів, що то їй догоджували в усьому і через те розпустили її як циганську фанду.

З другого боку, ті родичі, що тримали своїх дітей у дисципліні, що не давали їм усього, чого тільки діти захотіли, звичайно здобувають велику пошану від своїх дітей, коли ті діти вже виростуть. Бо коли діти виростуть, вони щойно тоді вміють оцінити ту строгість і дисципліну родичів і пізнають, що та дисципліна в світі означає.

ЯКІ ПОВИННІ БУТИ РОДИЧІ.

На зібранні виховників президент університету Корнеля, Дей, сказав, що родичі мусять бути дуже обережні в поступованні зо своїми дітьми. Бо коли з одного боку занадто велика доброта і потурливість супроти дітей розпещують і розмякшують дітей та роблять їх на старість нездібними до життя, то занадто велика суворість і твердота супроти дітей може зломати їх духа, їх волю, їх характер.

Добрі родичі, які бажають добра дітям, повинні бути в першій мірі дуже терпеливі, говорив Дей. Вони мусять пильно наглядати за дітьми; але не повинні ніколи прибирати вигляду якихось жандармів і приказувати дитині робити так, а не інакше. Вони мусять дивитися за дітьми наче зукриття і втручатися до їх поступовання щойно тоді, коли цього вимагає дійсна потреба.

ВЕСЕЛІСТЬ РОДИЧІВ.

Притім родичі повинні звертатися до дитини з веселим настроєм, повинні сміятися, жартувати, і то навіть тоді, коли дитині станеться якесь „нещастя". Коли така дитина виросте, а її зустріне в житті справжнє нещастя, то вона не братиме собі того нещастя занадто до серця. Вона буде дивитись на нього, жартуючи, і через те буде здібна його далеко лекше перенести, ніж та дитина, яка на кожне нещастя дивиться пригнобливо і з почуттям великої ваги на серці. Родичі забарвлюють дитині її будуче життя. Коли вони забарвлять радісними красками, то таким буде їй видаватися життя в будуччині. Колиж родичі забарвлять життя чорними красками, то така дитина буде все малювати на чорно і буде драматизувати навіть такі події, з яких повиннаб сміятись.

ВЧИТИ ДІТЕЙ СТОЯТИ НА ВЛАСНИХ НОГАХ.

Дуже важне з боку родичів те, щоб якнайскорше вчити дітей стояти на власних ногах; не тільки в фізичному розумінні, але й у моральному. Себто, треба вже від наймолодших літ учити дитину самій розвязувати ріжні ситуації і заплутання та знаходити з них вихід. Ніколи не треба дитині занадто все приказувати й авторитетним голосом говорити їй: „То не так, роби так". Коли дитина попсує свою забавку, або опиниться в якійсь дивній ситуації, в котрій своїми очима питає поради батька чи матери, — батько чи мати повинні з усміхом підійти до дитини і, хвильку затримавшись біля неї, заохотити її саму розвязати ту ситуацію. Щойно коли дитина кілька разів спробує і це їй не вдасться, батько чи мати повинні їй помогти.

В той спосіб привчається дитину „стояти на власних ногах". Коли та дитина виросте, то не буде в кожній ситуації, в кожному, хочби найменшому клопоті звертати свої очі до когось по пораду чи поміч, а буде сама собі давати раду.

МОРАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

Вкінці Дей говорив, що конче треба дітям давати приклади такого розумного поступовання у відношенні батька до матери, чи інших членів родини. Ще замало вчити дитину одного, а самому робити що інше; замало усміхатися до дитини, вчити її направляти попсовану забавку, а самому над життевими справами тяжко задумуватися, або грубо сперечатися з матірю. Бо дитина забуде за ту теоретичну науку, яку їй подавав батько, а перейме ту його практичну лекцію, яку він давав матері.

Те саме відноситься до моралі дитини. Замало вчити дитину не говорити поганих слів і не клясти. Коли батько матері, чи кому іншому, заклене й ужие поганого слова, — дитина зараз же собі перейме живий приклад батька і буде собі клясти.

ВПЛИВ БАБУСЬ НА ДІТЕЙ.

Дехто з українських матерей може запримітити: „Та нащо ви нам це тепер говорите, коли наші діти вже, виросли". Це правда: діти наших старших еміґрантів уже повиростали. Алеж ті матері, що приїхали з краю і мають дорослих дітей, можуть іще мати великий вплив на виховання внуків. Звичайно так буває, що доньки радо поручають виховання своїх дітей своїм матерям. Це діється головно нині, коли замужні доньки часто мусять іти до праці. Бабусі, маючи під своєю опікою малих унуків, можуть защіпити в них такі добрі прикмети, за які вони колись їм будуть дуже вдячні.

Кохання.

— Отже ви заручились, приятелю? З великого кохання?

— Так, кохаю мою суджену так, що годі це словами представити.

— Ну, то може числами?

Степан Мусійчук.

ВЕСНЯНЕ СОНЦЕ

О, сонічко тепле, сонічко весняне,
Звідки ти проміні тепленькі береш,
Що їх посилаєш на землю студену
І грієш-цілуєш, життя нам даєш?

Зза брам Творця-Бога беру я проміння,
З небесної ватри я зичу тепла
І вниз посилаю істотам хотіння
І гою їх болі і рани життя.

Я чую прохання землиці, як мами,
Що вітром до мене шле мольби свої;
Я чую, як квіти своїми листками
Шепочуть, голосять, як діти малі.

Я чую, як люди у горю страждають
І просьби підносять до моїх висот:
„Огрій нашу землю, хай плоди зро-
[стають,
Щоб хлібець ми мали, і діти, і скот".

Тепло я зсилаю трудящим тваринам,
Рибкам і комашкам і пчілці малій,
Всім пташкам і цвітам і дітям невинним
І людям, що в трудах живуть на землі.

Працюйтеж, всі люди, працюйте, всі
[діти,
А я нагороджу важкий цей ваш труд:
Вам доля всміхнеться і щастя у світі,
Вам рідні ниви добром зацвітуть.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

На Укр. Нар Лічницю у Львові.

Укр. Католицька парохія при церкві св. Константина, уладжуючи концерт із шкільними дітьми під проводом сестер, на заклик місцевого пароха о. В. Білинського зібрала і вислала через Обєднання на Українську Лічницю у Львові ось-такий дар:

По $1.50: о. В. Білинський, І. Туркон; по $1: Н. Бойко, М. Хас, М. Клим, Г. Кошляк, І. Павчук, О. Шабатура, М. Пасічник, Р. Бачинський, В. Сопотюк, Й. Ґреськів, О. Семірозум, І. Олійник, Г. Федушко, Ю. Федюк, С. Романюк, Г. Гарасим, П. Яворський, М. Канюк, І. Сохорович, І. Козак О. Козак, І. Процай, Н. Кіт, І. Кіт, Ф. Ірха, М. Семотюк, І. Скабар; по 50 ц.: П. Семотюк, В. Ревцьо, Ф. Пікула, П. Федорців, А. Біґун, Садовський, М. Гунчак, Ю. Мандзен, М. Степанчак, Л. Харчишин, І. Скрипець, І. Шміґановський, П. Чучман, Г. Шабатура, Й. Гавриш, І. Бейда, Н. Кучинський, Д. Менюк, А. Рапач, С. Степанчак, В. Ревцьо; А. Максисько 40 ц.; М. Максисько 35 ц.; Бикало 30 ц.; по 25 ц.: М. Мандзен, П. Угринчук, В. Сохорович, М. Мандзюк, Скабар, С. Харчишин, С. Реманюк, Й. Біда, М. Книш, І. Сопотюк, Й. Ковалів, П. Мандзюк. Решта дрібними. Разом $46.30. По заплаченні концертових коштів переслано на призначену ціль $36.30.

Секретар.

Геройство.

Вона: Якщо мене любиш, то докажи це якимось геройським учинком.

Він: Добре, оженюся з тобою.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

Наради відбулися в суботу, 18-го грудня 1937 р., в Джерзі Сити, Н. Дж., в домі під ч. 83 вул. Гренд.

(11)

Д-р Мишуга: З реферату представниці молоді виходить, що наша американсько-українська молодь — це моральні каліки, які не можуть самостійно зробити ані кроку. Виходить, що коли родичі часом відмовляють її від участи в народній праці, то вона не може нічого робити. І ми, що приїхали зо старого краю, були колись молодими. І ми мали нераз батьків менше свідомих, які відмовляли нас від народньої роботи, або прямо заборонювали її. Наші обставини були настільки гірші від ваших, що нам, крім родичів, заборонювали таку працю чужі уряди, що більше, карали нас за таку роботу та переслідували нас. Але це нас не відганяло від праці. Ми не нарікали на родичів. Ми вчили їх, що такої праці конечно потрібно для їх добра, для добра цілого нашого народу.

О. Ревюк: Чому молодь засвоює собі тільки злі прикмети від родичів? Чому не переймає і добрих прикмет? Чейже наші родичі мають і щось добре в собі. Автім, чи молодь не може дати щось від себе самостійно?

Ю. Павчак: Ми звикли нарікати на нашу молодь, що вона замало патріотична, що вона не цікавиться українськими справами так, як повиннаб. Але не застановляємось над цим, що ми незвичайно мало працювали над виробленням національної свідомости та патріотичного духа у цеї молоді. Коли хочемо, щоб наша молодь любила старий край, то мусимо в першу чергу постаратись про це, щоб вона була горда зо свойого українського походження.

Адв. Пізнак: Маємо двояку молодь: дорослу, яка переняла українську традицію від старшого покоління і разом з ним співпрацює, і доростаючу, яка стоїть тепер на роздоріжжі. Доростаюча молодіж повинна виявити абсолютно більше індивідуальности в підході до українських справ, бо вплив родичів не є аж такий великий, щоб її цілковито звязував.

Д-р Мишуга: Основна ріжниця між старшим і молодим поколінням української іміграції в Америці, коли йде про підхід до українських справ, є та, що старші таки керуються більш ідеєю, а молодші ставлять цю справу в площині більш матеріялістичній.

Є. Шумейко: Маю враження, що аж так зле не є. Молоді мають загально ті самі ідеї, що й старші. Ріжниця полягає тільки в погляді, як виконати ці ідеї.

І. Романишин: Що існує духовий конфлікт між старшим і молодшим поколінням української іміграції, це факт зовсім природній. Тут іде скомплікована боротьба між двома культурами, між двома відмінними світами. Окруження, серед якого живе молодь, є цілком відмінне від старокрайового. Загально американське наставлення до ріжних справ уділюється мимоволі й нашій молоді. Наша молодь ніколи не думає вертатись до старого краю, ніколи його не бачила, і тому цей край такий їй чужий. Вона осіла стало тут в Америці, вважає цей край своїм власним, має ріжного роду проблеми, получені зо своїм власним матеріяльним існуванням, і мусить в першу чергу ці проблеми розвязувати. Уважаю, що старші мало інтересуються нашим приватним життям, нашою матеріяльною екзистенцією, а зате все й усюди пригадують нам обовязки супроти старого краю. Мовляв, звільнення України від окупантів це наш найважніший обовязок. А чи це поможе освободженню України, коли ми тут згинемо?

Д-р Мищуга: Молодь не виявила досі навіть настільки активности, щоб звернутись до старших з ясним і рішучим домаганням вглянути в її життя та їй помогти.

Адв. Пізнак: Ми мусимо конечно застановитись, яку можна дати поміч нашій молоді в її приватнім житті, бо тільки тоді зможемо притягнути її до праці в українськім житті.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячний мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудеться в неділю, 22. травня, в гали церковній, в годині 2. пополудні. Напоминається всіх членів, щоб явилися на мітінг й сповнили свій обовязок, бо інакше буде суспендований. На мітінгу будеться роздавати дивіденди чеками Союзу. Хто би хотів вступити до Товариства, нехай прийде на мітінг, бо тільки на мітінгу можна принимати членів. Хто приведе нового кандидата дістане нагороду. Старші діти, що належать до дитячого департаменту, щоби вписалися до старших, бо як ні, то будуть суспендовані. — І. Гінда, пр.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пр. Тройці, від. 158, відбудуться в суботу, 21. травня, в церковній гали, в 7:30 вечором. Проситься членів прибути й вирівняти місячні вкладки. Хто ще не отримав чека за свою дивіденду, нехай прийде, а секретар йому доручить. — Ю. Павчак, предс.; Іл. Пагут, кас.; Д. Сенюта, секр.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(159)

На найдальшому кінці коридора втікачі застали справжню пожежу. Горіючі бальки падали вниз і загачували перехід. Притім вони придушували сполошених кавуру, що старалися туди пробитись надвір. Придавлені бальками кавуру видавали дикі окрики. Повітря наповнилося неприємним задухом, що розходився від горіючих тіл дикунів.

Тарзан був певний, що з цеї святині мусить бути ще якийсь інший вихід. Та серед такого заколоту важко було зорієнтуватись, куди бігти. Нагло Джейн заговорила: „Я знаю, звідсіля є справді ще один вихід. Один з дикунів навіть пробував нас тим скритим виходом випровадити на волю. Я гадаю, що цей вихід буде там". Вона вказала напрям рукою.

Всі вони тепер кинулися назад до світлиці Кавандаванди. Вона була наповнена димом. Та крізь дим можна було запримітити тіло Кавандаванди, прошите стрілою Тарзана. Та втікачі не мали часу застановлятися над трагедією того чарівника. Вони поспішно шукали виходу. Бо було ясно, що коли вони виходу скоро не знайдуть, то згорять у пожарі.

Перебігши кімнату Кавандаванди, вони всі подалися в один довгий коридор. Та коли прибігли на кінець коридора, побачили, що вихід замкнений. Застановляючися хвилю, Джейн промовила: „То не тут. Я думала, що я знаю вихід. А показується, що не знаю". Всі задумалися. Тепер уже ніхто не знав, що далі робити, куди бігти. Та щось робити треба було, і то скоро.